

Kinkhoest

Kinkhoest is een erg besmettelijke ziekte die wordt veroorzaakt door een bacterie. Vaccinatie tegen kinkhoest wordt aan alle kinderen in Nederland aangeboden in het Rijksvaccinatieprogramma. Hierdoor is het aantal kinderen dat overlijdt aan kinkhoest sterk afgenomen.

Wat is kinkhoest?

Kinkhoest is een infectie van de luchtwegen die veroorzaakt wordt door de bacterie *Bordetella pertussis* en soms door *Bordetella parapertussis*. De bacterie maakt een gifstof aan, hierdoor ontstaan hoestbuien die tot drie-vier maanden kunnen aanhouden. Kinkhoest wordt daarom ook wel de '100-dagenhoest' genoemd. De tijd tussen besmetting en de eerste verschijnselen is meestal 7-10 dagen en nooit langer dan 21 dagen.

Ziekteverschijnselen

- Typische kinkhoest begint met klachten die lijken op een gewone neusverkoudheid.
- Daarna begint het hoesten. Dit hoesten kan uitlopen op langdurige hoestbuien, waarbij taai slijm wordt opgehoest. De hoestbuien zijn uitputtend. Het langdurige hoesten kan gevolgd worden door een piepende inademing. Soms moet de patiënt ook braken.
- Longontsteking is de meest voorkomende complicatie.
- Een zeldzame complicatie van kinkhoest bij jonge baby's is zuurstoftekort of hersenbloedingen, waardoor hersenbeschadiging kan optreden.

Sommige mensen met kinkhoest hebben niet de typische ziekteverschijnselen zoals hierboven beschreven:

- Oudere (gevaccineerde) kinderen en (jong) volwassenen hoesten vaak alleen langdurig.
- Heel jonge baby's kunnen soms stoppen met ademen of blauw verkleuren, zonder daarbij veel te hoesten.

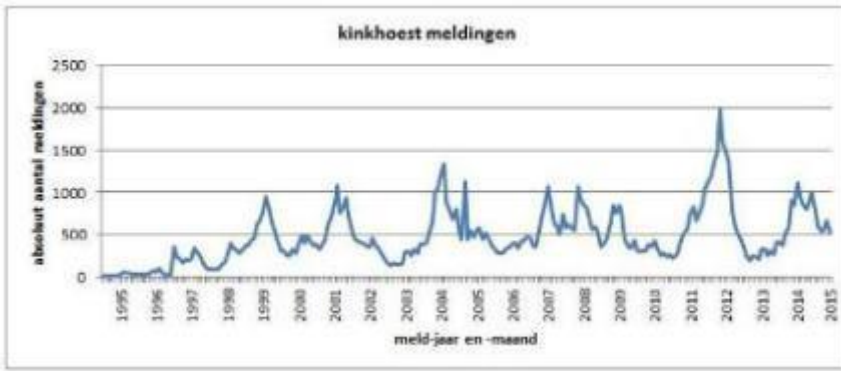
Besmetting en preventie

Mensen kunnen elkaar besmetten via het hoesten. De grootste besmettingsbron voor pasgeboren baby's is de moeder, gevolgd door oudere broertjes en zusjes. Iemand kan meerdere keren in zijn leven kinkhoest krijgen, een infectie met de kinkhoestbacterie beschermt dus niet tegen een volgende infectie met deze bacterie.

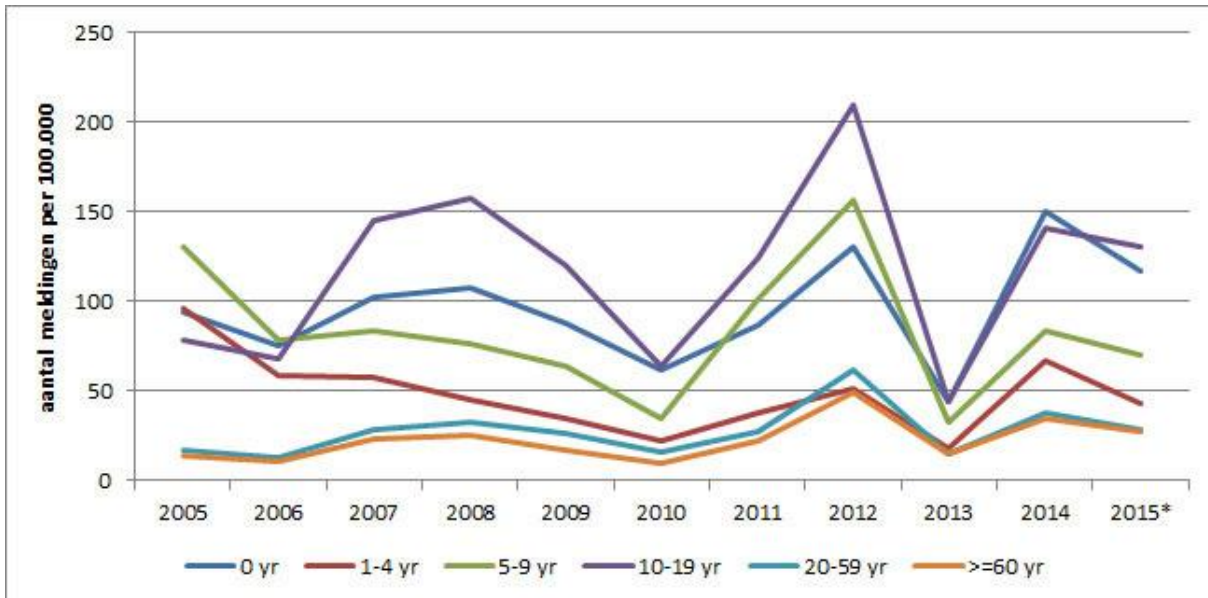
Vanaf 1957 krijgen alle kinderen in Nederland vaccinatie tegen kinkhoest aangeboden via het Rijksvaccinatieprogramma (RVP). Van de Nederlandse bevolking is 97% gevaccineerd tegen kinkhoest. Vaccinatie geeft bescherming gedurende een aantal jaar, maar niet volledig. Daarom worden niet alleen zuigelingen maar ook jonge kinderen gevaccineerd tegen kinkhoest. Sinds de jaren '90 van de vorige eeuw neemt kinkhoest toe, ook onder volwassenen. Onderzoek naar betere kinkhoestvaccins is van belang. Bij jonge baby's kan de ziekte heel ernstig verlopen, soms zelf met overlijden als gevolg. Daarom worden aanpassingen in het vaccinatieschema bestudeerd om de jonge baby's beter te beschermen. [Naar advies Gezondheidsraad \(2 december 2015\) over kinkhoestvaccinatie tijdens de zwangerschap en naar vragen en antwoorden over kinkhoestvaccinatie voor zwangere vrouwen.](#)

Hoe vaak komt kinkhoest voor in Nederland?

Sinds 1996 komt kinkhoest meer voor, ook onder volwassenen (Figuur 1 en 2). In 2012 waren er 83 gevallen per 100.000. In 2013 en 2014 waren dit respectievelijk 20 en 55 meldingen per 100.000. Voorlopige cijfers voor de eerste helft van 2015 laten zien dat er 45 kinkhoestgevallen per 100.000 mensen gemeld zijn. De actuele situatie van kinkhoest in Nederland is te zien in de [Atlasinfectieziekten](#)

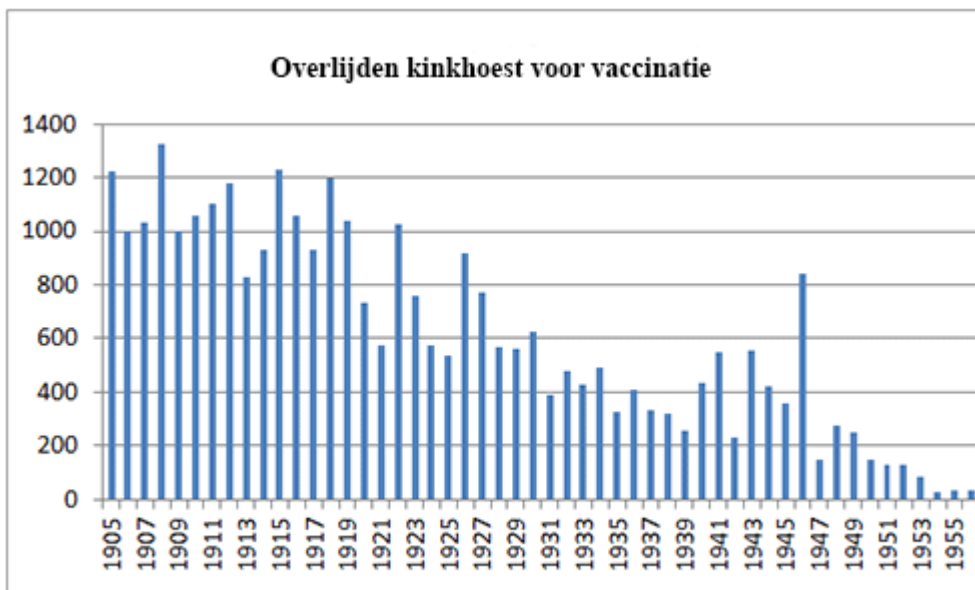
Figuur 1. Meldingen van kinkhoest van 1990-2015

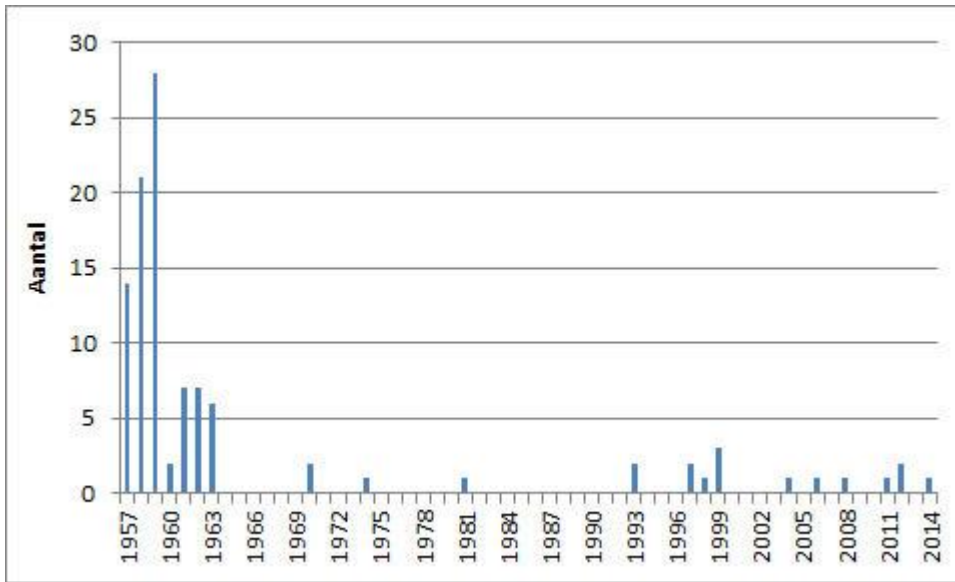
Figuur 2. Aantal meldingen van kinkhoest per 100.000 inwoners per leeftijdsgroep van 2005-2015*.

* Eerste kwartaal van 2015

Dankzij vaccinatie is het aantal sterfgevallen als gevolg van kinkhoest erg laag. Elke 2 tot 4 jaar is er een extra piek in het aantal kinkhoestmeldingen. Jonge, nog niet (volledig) gevaccineerde baby's overlijden soms aan kinkhoest (Figuur 3A en 3B).

Figuur 3a. Overlijden aan kinkhoest van 1905-1956

Figuur 3b. Kinkhoest sterfte van 1957-2014

Bron: RIVM